

PANDËSHKUESHMËRIA

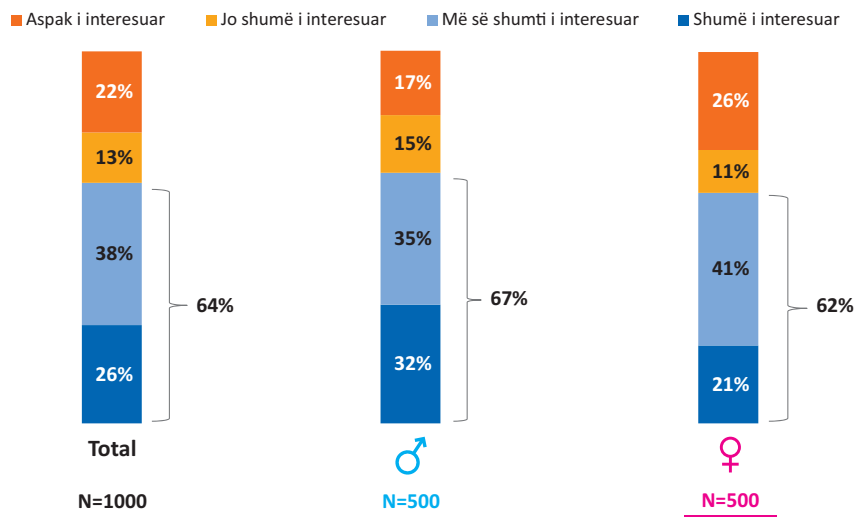
OPINIONI PUBLIK MBI KUPTIMIN, ARSYET DHE ROLIN E INSTITUCIONEVE

Hulumtim Kombëtar

Gjetjet Kryesore

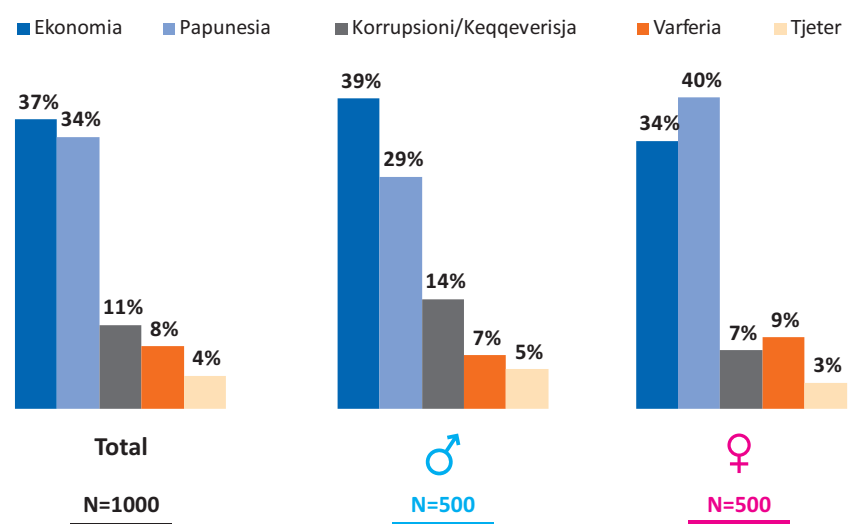
Pavarësisht se sa aktivë dhe të përfshirë janë, qytetarët shqiptarë shprehen përgjithësisht të interesuar për zhvillimet e ndryshme sociale, politike apo ekonomike në vend. Të pyetur se sa të interesuar janë për zhvillimet e ndryshme sociale, politike dhe ekonomike në vend, 64% e të intervistuarve shprehen "deri diku të interesuar" (38%) ose "shumë të interesuar" (26%). Ky interes është pothuajse i njëjtë midis meshkujve dhe femrave, me një tendencë pak më të lartë tek meshkujt (67% vs. 62%). Interesi për këto çështje ndërmjet të rinjve 18-24 vjeç është disi më i vogël se ai ndërmjet të rriturve mbi 24 vjeç (59% vs. 65%).

Interesi i përgjithshëm për çështje sociale, politike dhe ekonomike
N=[1000]

Ekonomia është kryefjala e problemeve me të cilat përballet Shqipëria sipas qytetarëve. Ne shkallën e rëndësisë, kur u duhet të zgjedhin, Ekonomia, Papunësia dhe Varfëria eklipsojnë problemet e tjera në mendjet e qytetarëve. Ekonomia shihet si problemi kryesor me të cilin përballet vendi, nga 37% e të intervistuarve, e ndjekur nga papunësia, përmëndur gjithashtu nga 34% e qytetarëve. Megjithatë kur u duhet ti vlerësojnë më vete si sfida, Korrupsioni dhe Pandëshkueshmëria shihen si sfidat më të mëdha të vendit nga 85% dhe 74% e të anketuarve respektivisht.

Sfidat kryesore të vendit
N=[1000]

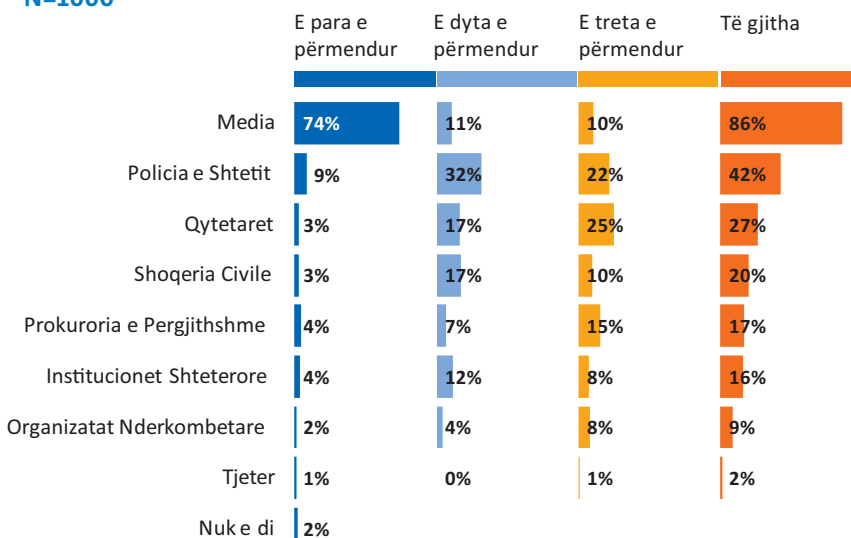

Media në Shqipëri – edhe “heroike” edhe “e tulatur”. Media, konsiderohet gjerësisht nga qytetarët shqiptarë si aktori më i suksesshëm në investigimin dhe raportimin e shkeljeve të ligjit nga zyrtarët e lartë publik duke lënë pas institucionet që e kanë detyrë funksionale këtë gjë. Rreth 86% e të anketuarve e konsiderojnë median si aktor të suksesshëm në këtë drejtim krahasur me 42% që konsiderojnë Policinë dhe vetëm 17% që konsiderojnë Prokurorinë. E megjithatë, janë rreth 62% e të anketuarve që thonë se Media është e kufizuar nga interesa Ekonomike-Politike, ose që mediat kritike me qeverinë ndodhen në presion të vazhdueshëm ekonomik dhe politik (64%).

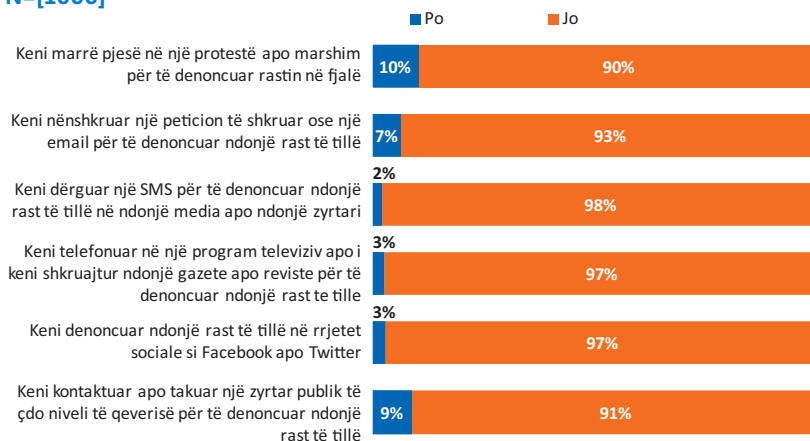
Pavarësisht se korrupsioni, shkelja e ligjit dhe pandëshkueshmëria shihen si probleme të mëdha, shumë pak qytetarë deklarojnë se janë përfshirë në aktivitete që denoncojnë veprimtari të tilla. Rreth 7 persona ndër 10 të pyetur, deklarojnë se Pandëshkueshmëria është një fenomen shumë i përhapur në Shqipëri. Pjesa tjetër deklarojnë se është një fenomen “deri diku i përhapur”. Pavarësisht kësaj mase të madhe, vetëm 10% e të anketuarve deklarojnë se kanë marrë pjesë në ndonjë protestë apo marshim për të denoncuar fenomene të tilla. Me të paktë janë ata që kanë takuar ndonjë zyrtar për këtë arsye, që kanë nënshkruar ndonjë peticion apo që kanë denoncuar në rrjete sociale.

Gatishmëria për të raportuar shkelje ligjore me sfond korruptiv nuk është shumë e madhe midis qytetarëve. Vetëm 36% e të anketuarve deklarojnë se janë “shumë të gatshëm” të raportojnë manipulime me një tender në punën e tyre. Vetëm 40% do të raportonin falsifikim dokumentash nga eprori i tyre dhe vetëm 39% do të raportonin një koleg që ka pranuar një rryshfet duke favorizuar një kompani/person tjetër. Megjithëse skenaret janë hipotetike dhe personat e pyetur mund të shprehen lirisht, këto shifra tregojnë për një ngurrim në një pjesë të madhe të qytetarëve për të denoncuar e raportuar fenomene korruptive. Për kontrast, rreth 60% e atyre, deklarojnë se do të raportonin “vjedhjen me dhunë të një personi”, një skenar që paraqet veprimtari kriminale por jo me sfond korruptiv.

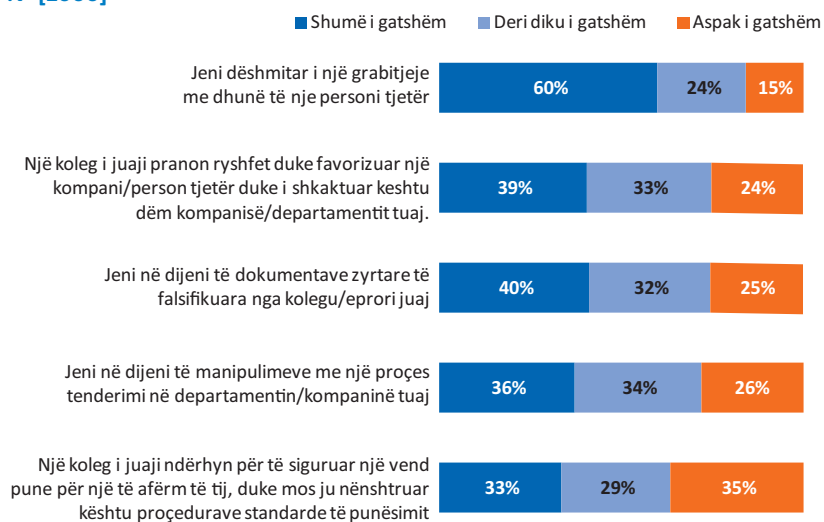
Aktorët më të suksesshëm në hetimin dhe raportimin e shkeljeve të ligjit nga zyrtarët e lartë në Shqipëri N=1000

A keni bërë ndonjë nga veprimet e mëposhtme? N=[1000]

Nëse do të gjendeshit në një nga skenarët e mëposhtëm, sa të gatshëm do të ishit të raportonit shkeljen? N=[1000]

Pandëshkushmëria shihet nga pothuajse të gjithë qytetarët e intervistuar (96%) si një fenomen gjerësisht i përhapur në Shqipëri. Megjithatë, ekziston një kontrast i thellë midis asaj çfarë mendojnë qytetarët përsa i përket mundësisë që ata vetë të ndëshkohen për shkelje ligjore dhe asaj që ata mendojnë se ndodh me një zyrtar të lartë për të njëjtat shkelje. Ligji sipas tyre ndryshe vepron për ata (si qytetarë të thjeshtë) dhe ndryshe për një person të veshur me pushtet.

Të vendosur përpara disa skenarëve hipotetike për shkelje të ndryshme ligjore, të anketuarit kanë dhënë përgjigje se sa mundësi ka që ata të kapen dhe të ndëshkohen për to¹.

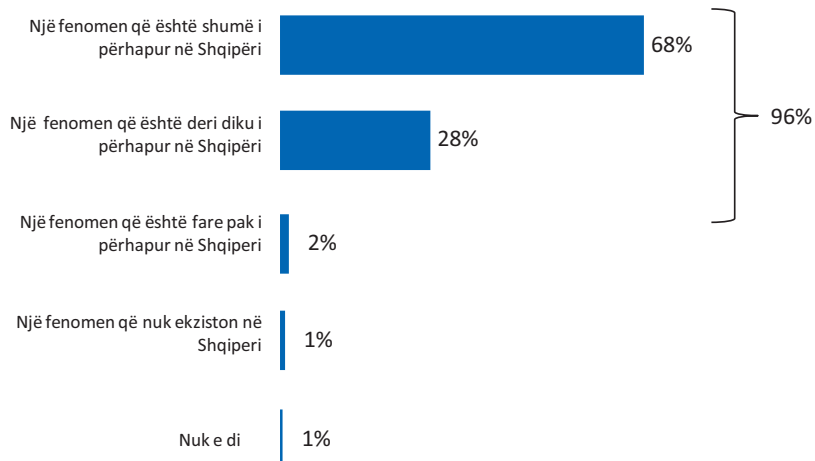
Indeksi i Pandëshkushmërisë Personale shënon 62 pikë në shkallën nga 0 deri në 100, kurse Indeksi i Pandëshkushmërisë së Zyrtarëve të lartë shënon vetëm 25 pikë në po të njëjtën shkallë dhe për të njëjtat shkelje.

Perceptimi që qytetarët kanë, qartësisht tregon se sipas tyre mundësitë që një zyrtar të kapet dhe të dënohet për shkelje të ligjit janë shumë të pakta.

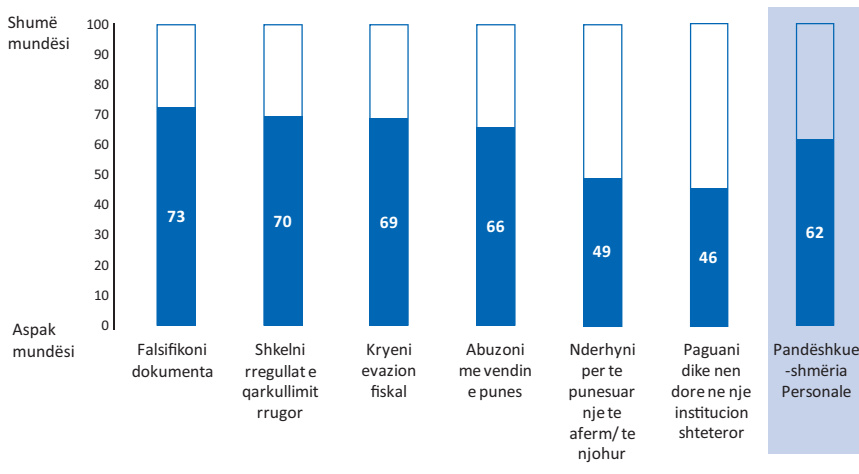
Edhe pjesëmarrësit në fokus grupe mendojnë se zyrtarët e lartë ushtrojnë influencën e tyre mbi institucionet ligjzbatuese, në mënyrë që hetimet ndaj tyre ose të mos nisnin fare, ose që të mos çojnë asnjëherë në një përfundim konkret.

Është interesante të vihet re se skenaret ku transaksioni korruptiv është më i dukshëm ("Paguani dikë nën dorë në një institucion për të marrë një shërbim" dhe "Ndërhyni për të punësuar një të afërm/të njohur jashtë procedurave") janë edhe ato që kanë shënuar më pak pikë në shkallën e mundësisë për tu ndëshkuar.

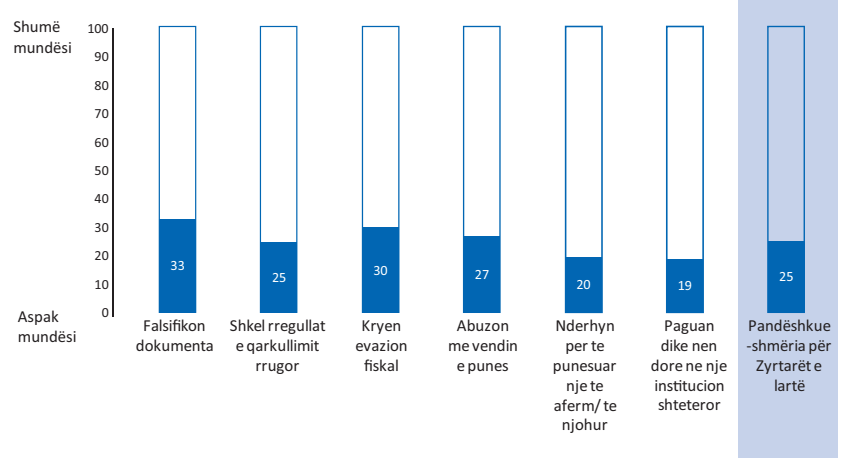
Sipas mendimit tuaj, Pandëshkushmeria është N=1000

Perceptimi i Pandëshkushmërisë Personale N=[1000]

Perceptimi i Pandëshkushmërisë për Zyrtarët e Lartë N=[1000]

1. Shkalla është konvertuar nga 0 në 100 ku 0= Aspak mundësi dhe 100= Ka shumë mundësi.

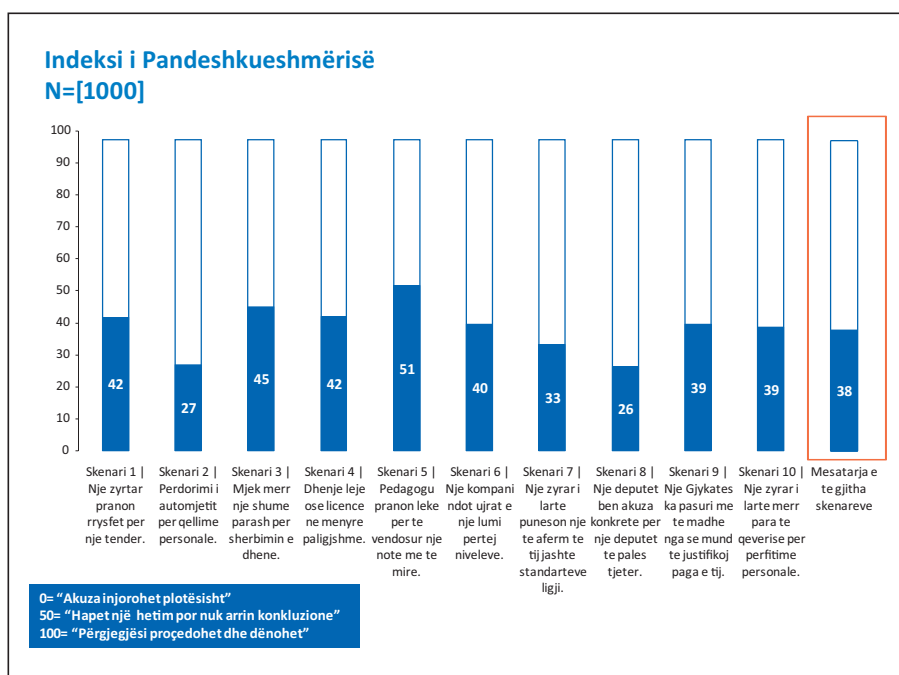
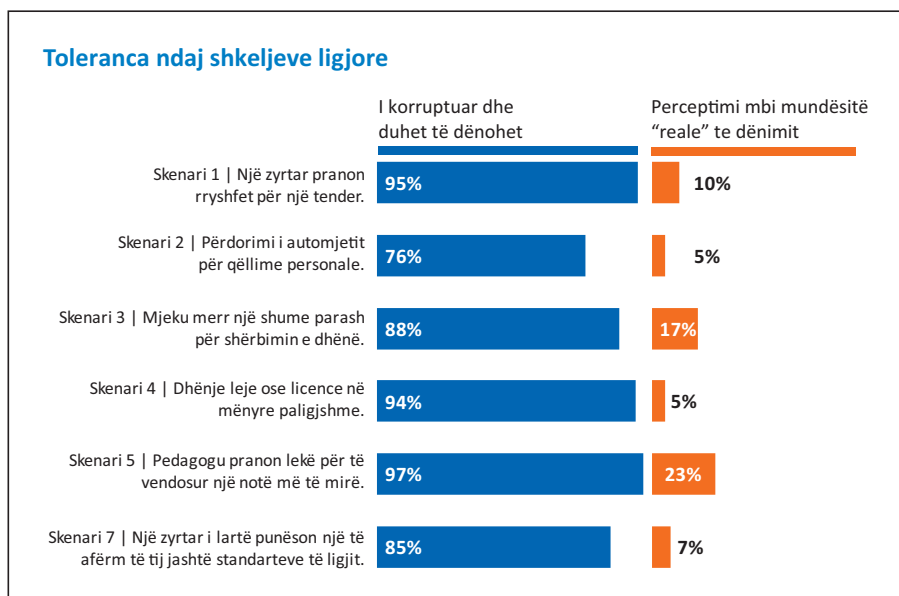
Për të matur perceptimin e publikut mbi nivelin e ndëshkueshmërisë/ pandëshkueshmërinë si dhe për të vlerësuar në një farë mënyre "tolerancën publike" ndaj shkeljeve të ndryshme ligjore u ndërtuan skenare të ndryshme që ju paraqitën të anketuarve. Për çdo skenar, të intervistuarve u është kërkuar të japin një vlerësim mbi: i) nevojën për të ndëshkuar palët e përfshira në shkeljet skenare dhe ii) ndëshkueshmërinë "reale" të secilës shkelje, pra sa mundesi ka që ky ndëshkim të ndodhë.

Për skenaret e paraqitur ku ka transaksione korruptive qytetarët mendojnë, në një masë dërrmuese, se ata që i kryejnë këto shkelje në pozitën e zyrtarit, janë "të korruptuar dhe duhet të ndëshkohen".

Rezultatet tregojnë se në rastin e zyrtarit që pranon një rryshfet për tender, 95% e të intervistuarve mendojnë që ky zyrtar është i korruptuar. Ndërkohë, edhe për skenaret kur mjeku ose pedagogu merr një shumë parash nga pacienti ose studenti, respektivisht 88% dhe 94% e të intervistuarve mendojnë që mjeku dhe pedagogu janë të korruptuar.

Por pritshmëria e qytetarëve që këta persona do të kapen dhe dënohen realisht, është shumë e vogël. Në rastin e zyrtarit të korruptuar, vetëm 10% e të intervistuarve mendon se ai "realisht do të dënohet". Ndërkohë, vetëm 17%, dhe 23% e të intervistuarve respektivisht, mendojnë se mjeku apo pedagogu i cili ka marrë para, kanë mundësi reale për tu ndërkshuar.

Indeksi i Pandëshkueshmërisë i ndërtuar mbi këto skenare shënon 38 pikë në një shkallë nga 0 deri në 100 ku 0=Akuza injorohet plotësisht, 50=Hapet një hetim por nuk arrin në konkluzione dhe 100 = Përgjegjësi procedohet dhe dënohet. Me perjashtim të skenarit 5 "Pedagogu që merr rryshfet" i cili ka shënuar 51 pikë (gjithsesi në mesin e shkallës) të gjithë skenaret e prezantuara kanë shënuar më pak se 50 pikë. Një rezultat i tillë tregon një mosbesim të theksuar të qytetarëve se fenomene të tilla korruptive (pavarësisht nuancave të transaksionit korruptiv) mund të kapen dhe të dënohen. Bie në sy sidomos skenari i 8, ku qytetarët pyeten se çfarë ndodh nëse në një seancë

parlamentare bëhen akuza konkrete për korrupsion, vjedhje, trafikë për një deputet të palës tjetër. Besimi se hapet ndonjë hetim dhe dikush dënohet për këto akuza është më i ulët për këtë skenar duke shënuar vetëm 26 pikë në shkallën 100-pikëshe.

Mostra e anketës	Numri i intervistave	Periudha e terrenit	Toleranca e gabimit
Publik i gjerë, Përfaqësues kombëtar	1000+200 (kampion shtesë me të rinj)	Nëntor-Dhjetor 2014	± 3.2% 95% Interval Besueshmërie
Hulumtim Cilësor	13 Fokus Grupe	Nëntor – Dhjetor 2014	
Intevista të Thelluara	6 Intervista	Dhjetor – Janar	